

„Kimentem az életből, mintha valaki otthagya a játéktermet vagy a piacot, ahol az életért játszanak, alkudnak” – mondhatja Krúdy hőisével, a szép életébe belefásult Rezeda Kázmérral. Az írónál oly gyakori csehovi kérdésről van itt szó, arról, hogy miként *kellene* élni az ábrándozás, tétlen álmodozás helyett a cselekvő életet? Amivel ő – illetve hasonmása, Rezeda Kázmér – próbálkozik, attól csak életkedvét veszíti el, s lesz egyre magányosabb. Titkos légyottok, zajló mulatságok, nagy szerelme, Fruzsina, és barátnői, Szilvia, Júlia, Rézi, akik szintén megajándékozzák szerelmükkel Rezedát – mindez csupán arra jó, hogy ráébressze hősünket a megzavarodott és felbomló világ látszatéletére, s a maga életének céltalanságára.

A regényben költőien megidézett századeleji dolce vita záróakkordjaként „egy tompa, szinte föld alól jött hang” szólal meg: „Éljen a háború! – . . . a háborút nem ismerte ez a nemzedék. Azért éljenezte, amikor a sok között erre került a sor.”

Krúdy egyik legérettebb, legjelentősebb műve ez a könyv; költőiségén túl rádöbbenti az olvasót a háborúba vakon rohanó tömeg haláltáncára; a nagy üzletek, bukások, panamák, eszeveszett mulatozások és nyomor városának, szeretett, féltett, gyűlölt és megunt Budapestének elsüllyedésére.